

Speciális lakásotthon Zalában

A Zala megyei TEGYESZ-hez tartozóan korábban nem működött a megyében Speciális Otthon. 2005. szeptember 1-én létesült a Speciális Lakásotthon Zala megyében, Nagykanizsán, jelenleg csak fiúkat fogad az intézmény.

Az elhelyezett gyermekek száma 8 fő, mindegyikük a Zala Megyei Gyermekvédelmi Szakértői Bizottság javaslatára került az otthonba.

Speciális ellátásunk három probléma köré csoportosítható: disszociális magatartás, súlyos pszichés zavarokat mutatók és pszichoaktív szereket használók, ez utóbbi jelenleg nem jellemző.

Az elsődleges célként megjelölt feladatot, amely szerint a gyermekek iskoláztatása megoldott legyen, maradéktalanul sikerült megvalósítanunk, hiszen a ténylegesen „otthonlakó” gyerekek közül 4 fő nappali tagozaton, 3 fő magántanulónként folytatólagos iskolai tanulmányokat nagykanizsai iskolákban.

A tanulást elősegítendő, délutánonként nevelőtanárok segítségével történik a gyermekek felkészítése a következő napra. Nagy segítséget kapunk a nagykanizsai Cigány Kisebbségi Önkormányzattól, hiszen lehetővé teszik gondozottjaink számára az általuk működtetett közösségi házban (tanodában), hogy gondozottjaink szaktanárok segítségével készüljenek fel a tanórákra, illetve a vizsgákra. Érdemjegyeik azt tükrözik, hogy képességeiknek megfelelően tudják teljesíteni az előírt iskolai feladatokat.

A tanulás mellett kidolgoztunk egy szakmai programot, amelyben több terápiás módszert terveztünk, de ezek közül három - a leghatékonyabbakat - ki kell emelnünk:

- Mozgásterápia,
- Munkaterápia,
- felkészítés a mindennapi életre, ill. a felnőtté válásra.

I. MOZGÁSTERÁPIA

A szakmai stáb és a gyerekek körében is nagy sikernek örvendő mozgásterápiát (sport) további sportágakkal bővítettük (tenisz, fallabda, íjászat).

A sportolás kiváló lehetőségnek bizonyult a feszültség levezetésére, az indulatok kezelésére, megtanít nyerni, veszteni, küzdeni. A gyermekek életének szerves részévé válik a mozgás, a sport. Hetente több alkalommal űzhetnek különféle tevékenységeket.

Tavasztól-őszig a következő szabadtéri játékokban vehetnek részt:

- futball
- kosárlabda
- futás
- tenisz
- íjászat
- túrázás
- kerékpározás

Minden gondozott rendelkezik saját kerékpárral, amelynek karbantartása, rendbe tétele is az ő feladatuk. A közlekedési eszközöket a KRESZ szabályainak ismertetése után vehették birtokukba.

Téli hónapokban:

- bowling
- fallabda
- korcsolyázás
- úszás (a Kanizsai Városi Uszodában kedvezményes belépőket biztosítanak számunkra)

Több gyermekünk egyesületi keretekben is versenyez vagy versenyzett. Az otthonban is nyílik lehetőség sportolásra, hiszen a mellettünk elhelyezkedő Polgári Védelem tulajdonában lévő helyiségekben sikerült kialakítanunk egy kondicionáló termet, amely a gyerekek körében nagy sikernek örvend. A napi-rendnek megfelelően meghatározott időben vehetik igénybe a termet, nevelői felügyelettel. A kondi terem nemcsak a testépítés színhelye, hanem a rendelkezésünkre álló pingpong- asztal is tudnak a gyermekek játszani.

A nevelőtestület kiválóan állt hozzá a sport- és a mozgásterápiás foglalkozásokhoz, hisz mindnyájan úgy gondoljuk, hogy a gyerekek motoros képességeinek fejlesztése mellett sikerélményhez is jutnak, önfegyelmük erősödik.

Az otthonban lakó gyermekek nemcsak űzik a sportokat, hanem rendszeres látogatói a sportrendezvényeknek is, pl. a Kanizsai DKK női kosárlabdacsapata mérkőzéseinek, a városi kispályás teremlabdarúgó tornáknak, a ZTE futballmérkőzéseinek.

II. MUNKATERÁPIA

A felnőttel együtt végzett munka közös élményt ad, tudatosul a gyerekekben, hogy ezt egymásért, önmagukért, környezetükért teszik. Ennek következtében nálunk a rongálás szinte teljesen megszűnt. A gyerekek tartják rendben az udvart, festik a kerítést, vagy végzik a napi takarítást és a heti nagytakarítást is.

III. MINDENNAPI ÉLETGYAKORLATOK

E kedvelt tevékenységek során a nevelők a gyermekekkel minél több élethelyzetet ismertetnek meg: például vásárlás, hivatali ügyek intézése, orvosi szolgáltatás igénybevétele, önéletrajz írása. A fő irányvonalak mellett strukturáltan szerteágazó terápiás módszereket alkalmazunk, próbálunk ki. Azokat a foglalkozásokat, amelyeket a szakmai stáb végzettsége, kreativitása lehetővé tesz, kollégáink tartják.

Ilyen foglalkozások:

- kommunikációs tréning
- főzés, ill. növényterápia
- személyiségfejlesztő tréning
- analitikus terápia
- tanulást segítő, ill. dohányzás elleni terápia

Külsős szakember segítségével tartunk drámaterápiás foglalkozásokat, művészetterápiát, biblioterápiát.

Természetesen a terápiás munkát pszichológus segíti. Ahhoz, hogy a gyermekek minél szélesebb ismeretanyagot kapjanak, ismeretterjesztő és prevenciós szemléletű előadásokat szervezünk számukra. Ilyenek a drogprevencióval, a fog- és szájpolással kapcsolatos kérdések megbeszélése, előadás a dohányzásról, a különféle lelki gyakorlatok szerepéről.

A gyermekönkormányzat már a kezdetektől megalakult, ad hoc jelleggel tart tanácskozást, itt véleményezik javaslatainkat, ill. újabb ötletekkel próbálják meg munkánkat hatékonyabbá tenni.

A nyári szünet idejére és év közben is színes, tartalmas programokat szervezünk.

Mivel fontos az idő hasznos eltöltése, nagyon szoros napi-rendet alkalmazunk, amelyet a gyermekek is elfogadtak. Gyermekeink sokfelé jártak az elmúlt nyáron (túlélőtábor, CKÖ-tábor Balatonmárián, bűnmegelőzési tábor Szegeden, kistolmácsi strand, kerékpártúrák, zalakarosi élményfürdő, repülőnap).

A téli hónapokban a kézügyesség fejlesztése kerül előtérbe. Karácsony előtt díszeket, adventi koszorút, ajándéktárgyakat készítették nagy örömmel a gyerekek.

Próbáltuk az otthonban élő gyermekeket mind jobban megismertetni gondozási helyükkel, szinte valamennyi városi kulturális rendezvényen (Város Napja, Kanizsa Napok, Dödöllefesztivál, Ford Napok, Roma Kulturális Nap) megjelentünk. Rendszeresen látogatjuk a Kanizsa Plaza kulturális rendezvényeit, elsősorban koncerteket.

A tanulmányi eredmények függvényében jutalomként bowlingozhatnak és biliárdozhatnak is. Havi egy alkalommal a már jól ismert és bevált „agycsavaró” tesztet írják meg a gyerekek, amely általános ismeretekhez juttatja őket.

A speciális otthonban élő gyermekek körében a bekerülést megelőzően majdnem minden esetben előfordult bűnelkövetés (betörések, lopás, rablás, hamisítás).

A gyermekek otthonba való bekerülése után ezek száma és súlyossága minimálisra csökkent, vagy teljesen megszűnt, egy kivételével, amikor gondozott gyermekünk a nyári kapcsolattartás időszaka alatt súlyos testi sértés vétségét követte el. Az engedély nélküli eltávozások száma 22, ebből 14 eset egy gyermek nevéhez köthető, ezért gondozási helyének megváltoztatása várható (Aszód).

Egy gyermekünk ellen folyik eljárás 3 büntetőügyben, illetve egy gyermekünk kapott ügyészégi megrovást zsarolás miatt.

A bekerülés előtt elkövetett bűncselekmény miatt jelenleg egy bírósági eljárás van folyamatban.

Két gyermek állt pártfogói felügyelet alatt, de egyikük már nem az otthon lakója.

A pártfogó felügyelői szolgálattal szoros együttműködést alakítottunk ki.

A gyermekjóléti szolgálattal már a bekerülést megelőzően felvesszük a kapcsolatot, hogy a gyermek előéletéről pontos információkkal rendelkezünk.

Az oktatási intézmények vezetőivel és gyermekvédelmi felelőseivel heti kapcsolatot tartunk. Fontosnak és elengedhetetlennek tartjuk az együttműködést a gyerekekkel kapcsolatban álló valamennyi intézmény és szakember között.

A bekerülést megelőző időszakot összehasonlítva a jelenlegi helyzettel, elmondható, hogy a bűnelkövetések száma és súlyossága jelentősen csökkent. Az otthonban drogfogyasztással nem találkoztunk.

Szeretnénk elérni, hogy minimálisra csökkenjen a szökések és az engedély nélküli távollét idején elkövetett bűncselekmények száma.

Rendszeresen pályázunk, mert csak pályázati forrásokból van módunk infrastrukturális fejlesztésre és a szakmai stáb képzésére, a szupervizióra vagy esetmegbeszélő csoport működtetésére

Komlói Kálmán

Szociális és Munkaügyi Minisztérium Zalaegerszegi Gyermekotthona

■ FERI

Feri szomatikusan korának megfelelően fejlett, megjelenése, öltözképe és viselkedése rendezett. Kifejezőképessége nagyon gyenge, szókinccse szegényes.

1999 szeptemberében ideiglenes hatállyal helyezték el a Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálatnál, mert az anya képtelen a gyermek szökéseit megakadályozni. Még az év decemberében átmeneti nevelésbe vették, gondozási helyéül több célú gyógypedagógia intézményt jelöltek számára. 2000-ben az engedélyezett időszakos kapcsolattartás sikertelennek bizonyult, mert az anya el sem vitte a gyermeket. 2000 augusztusa és 2004 januárja között 17 alkalommal kezelik pszichiátriai osztályon, akkut pszichotikus állapot, illetve idegen test nyelése gyanújával.

Zalaegerszegen pszichiátriai sérült gyermekekre specializálódott nevelési egységre került, szökései megszűntek, az irányítást nehezen

fogadta el, a neki nem tetsző dolgokra indulatosan reagált (tárgy-eleni agresszióval, illetve a „jól bevált” idegen test nyeléssel). Encoprésis és enurésis problémája miatt rendszeres pelenka használatát írta elő az orvos. Gyógyszeres és pszichoterápiás támogatás eredményeként a pelenka használat szükséglete ma már csak ritkán fordul elő. Magántanulói jogviszonyban áll, az 5. osztályt végzi, de nehezen olvas, és a matematikai alpműveleteket most tanulja. Szabadidejében szívesen rajzol, jól korcsolyázik, szeret moziba járni. Anyjával kapcsolatát rendeztük, hetente telefonál, de az anya őt nem hívja. Egyéni terápiában értelmi állapota (F71) miatt nem vesz részt.

■ KARCSI

Karcsi négy és fél éves koráig élt szüleivel. Amikor 4 éves volt, az apa olyan brutálisan bántalmazta az anyát, hogy ennek következményeként szociális otthonban helyezték el, mert szin-